

Na stari grad.

roč, ali lep ponedeljek je bil. Prijatelj me pride poprašat, kdaj greva na stari grad?

— Takòj greva, odgovorim mu, samó še zajuterkovati moram.

Prijatelj me počaka doma in jaz pridem za njim. Oče mi je sicer malo branil, a dejal sem, da bodem vže ob jedenajstih domá. In dobro je bilo.

V prvi žep spravim klobasico, v drugi žep stekleničico in v malho dva kosa kruha. V roko palico — in hajdi!

Prijatelj je vtaknil v žep dve jabolki. Mislil sem si; ti vže veš, prijatelj! koliko je treba živeža za na pot, ker si bil vže večkrat na starem gradu.

Šla sva čez drn in strn. Vas se je kmalu skrila za nama. Stopala sva v začetku „urnih krač.“ Zakaj pa ne pozneje, povedal bodem tudi pozneje. Pot je bil zanimiv za takega, ki ni še tam nikoli hodil. Prijatelj mi je povedal, da so hodili po tem poti nekđaj Turki. Pokazal mi je „svinjsko lužico,“ kamor so se v starih časih hodili divji prašiči kopat. Šla sva mimo „Dola,“ koder imajo vaščani svoje košenine in mimo „Brezovega dola,“ koder pastirci pasejo govedi. Videla sva „Drobničev vrh,“ koder so nekđaj volkovi gnezdili, dokler se nisva čisto izgubila mej starimi in mladimi bukvami, preraščenimi s starim srobotom in ozaljšanimi z zelenim bršljinom. Prej tako trd pot, poln kamenja, spremenil se je na enkrat v mehko stezico, nastlano z rmenim listjem. Trgala sva seveda med potoma tudi razne redkejše cvetice, kakor tavžent-rože, dobre misli, jelenove jezike in še več drugih, katerim jaz imena ne vem. Da sva srečala tudi dekle, ki je nesla kosilo v jerbasu, da sva se pogovarjala s kosci, šale uganjala, prepevala in ukala, umeje se samo o sebi.

Po dobri uri hodá zagledava pred seboj stari grad. Hodila sva okolo njega, ogledovala ga in modrovala ter se zamislila nazaj za dve sto let, ko je bilo še tukaj gori veselo življenje.

In zdaj? Ni več utrjenega zidovja, le posamični deli so vključovali zobu časa ter čakajo, da tudi nje odpiše močna sapa. Veličastne dvorane — kje so? Le posamične luknjice v zidovji še pričajo o njihovej prostornosti. Šesterovoglata stolpič — tudi ta je moral narazen. V votlinah, iz katerih so moleli nekđaj uliti topovi, gnezde zdaj sivi modrasi. Nekđaj toliko življenja — zdaj smrtna tišina! Le dolgočasna kanja se oglasi časih izmej bukovja. Vitezi v dragocenih opravah — kje ste? Niti imen vaših ne vé vselej zgodovina — — —

Toda nisva bila dolgo časa v starih časih. Okoristiva se brž in stopiva na starikavo zidovje. Obsiren razgled se nam odprè pred očmi. Ker imava oba dobre oči, prišlo nama ni na misel povekšalno steklo. Gledala sva, kar se vidi povsodi na visokih gorah. Ravnine in griči, posuti s prijaznimi vasicami in belimi cerkvicami, zeleni travniki in pisane njive, košati gozdíči in posekani lesovi, daleč zadaj visoki snežniki in nad nama nebesni svod — nič novega in vender za opazovalca vedno vablivo, vedno ganljivo. Stara pesen v novej obliki!

Pomakneva se v sredino gradú — bolje razvalin. Na vsakej strani še široka stena, v sredi jama, s kamenjem nasuta. Prijatelj pravi:

— Tukaj so imeli klet.

— In pili so ga, pristavim jaz.

Takrat sem bral pa potezah prijateljevega obličja: Ne bilo bi slabo tudi za ná-jm ko bi se mogla okrepčati.

— Sediva, zakličem mu.

Zdaj se mu obličje še bolj zategne.

— Nikar, gadje so tukaj.

— Pa stojiva, odgovorim mu. Zdaj ti tudi povem, zakaj nisva šla pozneje tako hitro, kakor od začetka. Le poglej, stekleničici se je zamašek odmašil in jaz sem moral tako ves čas držati z desnico v žepu za steklenico, da se ni razlivalo. Od tod moja počasna hoja.

Toda prijatelj vže ni utegnil mene poslušati. Slastno položi steklenico na usta. Potlej še-le odgovori:

— Pravo si pogodil, prijatelj! Tudi midva znava piti kakor stari vitezi.

Še bolj se je razvedrilo prijateljevo obličje, ko mu pomolim tisto stvarco, ki konca nima. Vsak pol, kakor v Kranji. Ko sva bila tudi na razvalinah svoje popotnice, tedaj jameva ogledavati popir, v katerem je bil zavit kruh in klobasica. Na enem popirji sva brala to-le:

„Touristen-manie“ (pretirana strast hribolazcev). Na drugem pa to-le: Kako zdravo je, gibati se na prostem.

— Poglej, poglej, kako se vse to ujema z najinim potom, rečem jaz.

In kako lep nauk imava: srednji pot — najlepši pot.

— Drugi potovalci se podpisavajo na takih krajih.

— Midva pa pustiva to dvoje popirjev tukaj za spomin.

In prijatelj vtakne omenjena popirja (izvadek iz časnikov) v votlino, ki je v zidu.

S tem sva končala uradni del najinega pota na stari grad.

Vračala sva se po tistem poti, po katerem sva prišla.

Da sva použila medpotoma tisti dve jabolki prijateljevi, moram seveda povedati.

Pri slovesu mi reče prijatelj:

— No, zdaj si pa videl stari grad.

— Ahà, zdaj pa vem, kakšen je.

In razšla sva se: On domóv, jaz domóv.

Bil sem domá ob jedenajstih, kakor sem obljubil očetu. —

To je bil pot na stari grad — Čušperk!

B.

Lev in lisica.

(Po Horacu J. B.)

Kralj živalij, silni lev je obolel. Ležal je v svojem brlogu in mislil, kje bi dobil hrane. Mimo njegovega brloga potovala je zvita lisica. Ko jo lev opazi, poprosi jo, da ga malo obiše. — „Ne bodeš se mastil nè, kume!“ reče mu lisica. „Rada bi prišla k tebi, ali me stopinje drugih živalij plašijo; vse so obrnene k tvojemu brlogu, a iz brloga ne pelje nobena!“
